

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. В подальших дослідженнях доцільно визначити рейтинги популярності фізичних вправ аеробного характеру та за допомогою факторного аналізу математичної структури працездатності студентів вирахувати величини їх факторного навантаження в цій структурі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Довгопол О.М. Оптимізація оздоровчо-фізкультурної активності студентів. Матеріали конференції: Фізичне виховання студентів вищих навчальних закладів: здобутки, проблеми та шляхи їхнього вирішення в контексті вимог Болонської декларації/ О.М. Довгопол, Н.А.Уткіна, С.П.Могилко. К.: ТОВ «Козарі», 2007. – С. 82.
2. Спортивная физиология: Учеб. Для ин-тов физ.культ./Под ред. Я.М.Коца. М.: Физкультура и спорт, 1986. – С. 70-104.
3. Теорія и методика фізичного виховання: загальні основи терії і методики фізичного виховання. Підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичної культури і спорту / Під ред. Т.Ю.Круцевич. К.: НУФВСУ«Олімпійська література», 2008. –Т-1. С. 226-246.
4. Provska J. Movement Activity of the Secondary Schools Female Pupils: zbirnik naukovih stattey II Miznarodnoi konferencii 22-23 travnya 2003 r. – Drogobic: Kolo, 2003. С. 378.
5. Dovhopol, O.M., Utkina, N.A., Mogilko, S.P. (2007), Optimization of health-athletic activity of students. Materiali konferentsiyi: Fizichne viovannya studentiv vischih navchalnih zakladiv: zdobutki, problemi ta shlyahi yihного virishennya v konteksti vimog Bolonskoyi deklaratsiyi. [Materials of conference: Physical Education of Students of Higher Schools: Achievements, Problems and Ways of their Solution in according the Bologna Declaration], Kyiv, TOV «Kozari», 2007, pp. 82
6. Коца, Я.М., (1986), Sportyvnaia fyzyolohyya [Physiology of Sport], Fyzkultura i sport, Textbook for Students of Higher Schools in Physical Culture and Sport, Moscow.
7. Krucevych, T.Yu. (2008), Theory and Methodology of Physical Training: General Bases of Theory and Methodology of Physical Training. Textbook for Students of Higher Schools in Physical Culture and Sport / Edited by. T.Yu.Krucevych. K.: NUPhCSU "Olympic Literature", 2008. -Т- 1. pp. 226-246.

Турчик Ірина¹, Ференц Сабо², Міклош Лештар³

1. Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка (Україна)

2. National Academy of Physical Education and Sport (Румунія)

3. University of Physical Education (Угорщина)

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ШКІЛЬНОГО СПОРТУ В КРАЇНАХ СВІТУ

Стаття присвячена вивченню досвіду закордонних держав у сфері популяризації та організації шкільного спортивного руху. З'ясовано, що спорт відіграє важливу роль у навчально-виховному процесі школи; завданнями шкільного спорту в більшості європейських країн є: надання можливості займатися спортом усім дітям незалежно від ступеня талановитості; шкільний спорт сприяє єдності, зближуючи усіх членів шкільного колективу та сприяє зміцненню здоров'я школярів, що є найвагомішим аргументом у сучасному світі.

Ключові слова: *шкільний спорт, Великобританія, Німеччина, фізичне виховання.*

Турчик Ірина, Ференц Сабо, Міклош Лештар. Популяризація та організація шкільного спорту в мирі.

Статья посвящена изучению опыта зарубежных государств в сфере популяризации и организации школьного спортивного движения. Выяснено, что спорт играет важную роль в учебно-воспитательном процессе школы; задачами школьного спорта в большинстве европейских стран являются: предоставление возможности заниматься спортом всем детям независимо от степени талантливости; школьный спорт способствует единству, сближая всех членов школьного коллектива и способствует укреплению здоровья 'я школьников, что является весомым аргументом в современном мире.

Ключевые слова: *школьный спорт, Великобритания, Германия, физическое воспитание.*

Turchik Iryna, Ferenz Sabo, Miklosh Leshta. Popularization and organizing of school sport in differen countries. r

The analysis of world experience of organizing an educational process and this important part of educational sphere's development principles and tendencies in Europe is a significant source of determination of modern sport education and training strategy. National professionals as well as foreign ones underline the importance of sport's role in school. It is proved that sport plays a significant role in educational process in school; the task of school sport in most European countries is the provision of opportunity to be engaged in sport activities in spite of level of their talent. School sport contributes to the solidarity by bringing of pupils together and to the promotion of their health, which is the most important argument in modern world. The main features of school sports organization movement in Europe are: the support of the school sports by Council of Europe, as well as state and public organizations; close cooperation between schools and sports clubs; to achieve student's independence by letting them to chose forms of sport activities; sports competition organization must be directed not only on the specific sports results, but also on a variety of sporting events, festivals, competitions; also one have to take into account economic factors that are necessary for the participation in sporting events. All comers must be able to participate, regardless of their material security.

Key words: *school sports, United Kingdom, Germany, physical Education*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Важливим джерелом визначення сучасної стратегії розвитку галузі фізичного виховання та спорту в Україні є аналіз світового досвіду організації навчально-виховного процесу, дослідження закономірностей та тенденцій розвитку цієї важливої складової частини освітньої сфери на Європейському континенті. Як вітчизняні та зарубіжні фахівці надають важливого значення спорту у школі [2; 11]. Його

цінність в першу чергу визначають українські фахівці, через стимулюючий вплив на поширення фізичної культури серед молоді [7]. Спорт, підкреслюють закордонні дослідники, позитивно впливає на окрему особистість – сприяє розвитку фізичних та різноманітних психічних якостей школяра [4]. Тому, **метою** нашого дослідження було вивчення досвіду закордонних держав у сфері популяризації та організації шкільного спортивного руху. Значну допомогу в сфері розвитку фізичної культури і спорту надає Рада Європи, яка ще у 1949 р., прийняла Європейську конвенцію культури, що закріпила за кожною людиною право на заняття спортом. З 1978 р в Раді Європи працює Комітет з розвитку спорту. Що три роки комітет проводить конференції за участю міністрів спорту. Так, на одній з них, а саме у 1991 р. було прийнято рішення, що одним з пріоритетів в сфері європейського шкільного спорту повинна стати програма взаємодопомоги країнам Центральної і Східної Європи. У результаті для цих країн була розроблена програма розвитку спорту під назвою «Спрінт» (спортивна реформа, інновація, підготовка). Програмою було підкреслено, що усі європейські країни дотримуються єдиної думки щодо ставлення до спортивних цінностей: жодних маніпуляцій спортсменами для досягнення політичних цілей, повна підтримка ідеї оздоровчого «спорту для всіх», зростання вагомості спорту у вихованні молоді. Особлива увага повинна надаватися реалізації програми «Спрінт», яка складається з двох основних частин: мобільних семінарів щодо проблем конкретних країн, на яких детально обговорюються нові принципи керівництва, демократії в спорті, масового спорту і т.д., а також багатосторонніх семінарів щодо загальних проблем.

У 1995 році в Лісабоні на конференції європейських міністрів, що відповідають за спорт, був прийнятий Європейський маніфест «Молоді люди і спорт». У ньому задекларовано, що надання суспільством можливості молоді займатися спортом повинно привести не лише до конструктивного використання вільного часу, але і до вирішення таких соціальних проблем, як агресивність, алкоголізм, наркоманія, до лікування інших хвороб суспільства. Також у маніфесті мова йшла про прагнення до стимулювання нових партнерських відношень метою яких буде залучення молоді за допомогою спорту у процеси самоосвіти, самовдосконалення і самовираження [3]. Міжнародна Федерація шкільного спорту функціонує з 1972 року. Вона включає 61 національну шкільну організацію. Федерація підтримує розвиток співпраці між шкільною спільнотою різних країн, організовує проведення міжнародних шкільних змагань метою яких є налагодження кращого взаєморозуміння. Один раз у два роки Міжнародна федерація проводить змагання з футболу, гандболу, баскетболу, волейболу, кросу і лижних перегонів. Що чотири роки проходить гімназіада, в програму якої включені змагання з традиційних видів (легка атлетика, плавання, гімнастика), які складають основу універсіад і Олімпійських ігор [2]. У більшості країн організація шкільного спорту, відбувається на різних рівнях управління: у Бельгії, Італії, Люксембурзі, Португалії, Франції – державному, Німеччині, Іспанії, Швейцарії – регіональному або місцевому. Так, наприклад у Великобританії відповідальність за розвиток шкільного спорту покладено на Національну раду шкільного спорту, яка підпорядковується Міністерству освіти. До компетенції Національної ради входять лише глобальні питання, оскільки всі матеріально-технічні проблеми розвитку шкільного спорту вирішуються у кожному регіоні і графстві окремо [8]. Пропаганда і залучення до участі у шкільному спортивному русі в багатьох державах починається ще з дошкільного віку. Так, наприклад в Австрії широкого розповсюдження набула програма «Озі спорт», яка зорієнтована на співпрацю молодих сімей з малюками, вчителів, тренерів, їх об'єднують в клуби, де у дітей виховують любов до фізичної культури. У Фінляндії існує Асоціація фізкультурно-оздоровчої роботи з дошкільниками і молодими матерями. Асоціація пропонує декілька курсів: «Гімнастика для малюків» - від 1 місяця до 2 років; «Доросла дитина» - від 2 до 4 років, «Чарівна гімнастика» - від 4 до 6 років. У Великобританії впроваджена програма під назвою «Фанфіт Перселля», в основі якої лежить розвиток гнучкості, координації та загартування дітей. Діти які успішно оволоділи програмою нагороджуються відповідними медалями. В Австралії модель спортивного розвитку наймолодших включає обов'язкове вивчення метання, ударам по м'ячу, бігу, плаванню, оволодінню рухливими іграми [3]. Але більшого розповсюдження закордоном здобув спорт у школі.

У багатьох країнах Західної Європи, спорт почав витісняти фізичне виховання. У цих країнах практикуються обов'язкові факультативні заняття спортом за вибором у шкільних спортивних об'єднаннях чи союзах з урахуванням схильностей учнів у післяобідній, вільний від уроків час. В Данії, Німеччині, Англії, Голландії, Люксембурзі, Бельгії, Франції школам та їх спортивним об'єднанням для проведення занять, як правило, надаються закриті і відкриті спортивні споруди, що належать державі. Тренування найчастіше проходить під керівництвом викладачів фізичного виховання. Так, наприклад у школах Німеччини завдяки диференційованому підході обов'язковими є 3-4 спортивних уроки фізичної культури щотижня. Програма містить більше ніж 10 видів спорту. У школах Баварії їх 17. Організація таких занять стала можлива завдяки збільшенню кількості шкільних спортивних клубів, налагодженню з ними тісної співпраці. У відомствах, що відповідають за шкільну освіту введена нова посада регіонального радника, обов'язком яких є допомога у встановленні контактів між школами і спортивними клубами. Регіональні радники і шкільні спортивні ради діють через координаторів, що працюють в органах спортивного самоврядування [1]. Традиційним місцем, де діти і підлітки Німеччини займаються спортом є спортивні клуби. За змістом спортивної діяльності, можливостями для занять, що надаються клубними секціями, поділяються таким чином: 347 варіантів – заняття визначеним видом спорту зі змагальною орієнтацією; 260 – варіантів – заняття спортом, як формою активного відпочинку. В Німеччині спортивно обдаровані учні, займаються в шкільних спортивних секціях і добровільних організаціях, які тісно співпрацюють зі спортивними клубами. Ще з далекого 1951 року щорічно проходять Федеральні ігри молоді. А з 1969 року в країні розпочали проводитися щорічні багатоступеневі змагання шкільних команд під назвою «Молодь тренується до Олімпіади». В останні роки широкого розповсюдження набули ще 5 нових програм, основною метою яких є залучення шкільної молоді до спорту [1]. Це "Політична програма" (за участю діячів політиків і бізнесменів для підтримки асоціацій шкільного спорту). "Персональна програма" (з семінарами де здійснюється пошук методів для більшого залучення добровольців). Німецькі фахівці стверджують що кількість учнів що займається є не достатньою тому «Спорт для всіх» повинен стати реальністю для молоді Німеччини. Адже більшість з них вважає, що спорт є привабливий і допомагає бути в хорошій формі. "Програма-реклама" (з залученням засобів масової інформації, афіш, телекліпів і т.д. для того, щоб підкреслити соціальне значення спортивних клубів і їх учасників). "Програма-порада" (метою є розробка практичних матеріалів для підтримки клубів). "Програма-діяльність" (для профілізації діяльності клубів, а також для інших організацій, що займаються спортивною діяльністю).

Дія програм розрахована на чотири роки [1]. Яскравим прикладом популяризації шкільного спорту може, на нашу думку, бути і Великобританія. Одним з найбільш популярних змагань які проводяться в країні для дітей молодшо-шкільного віку є "Зірки завтрішнього дня". Ці змагання були організовані таким чином, що біля 10 000 хлопчиків та дівчаток віком до 12 років брали участь у змаганнях протягом року, представляючи свої школи, центри відпочинку та дозвілля. Змагання проводилися у восьми регіонах, на які поділена Великобританія. На основі рекомендованих списків, які надають тренери команд, у кожному регіоні відбирають 32 юні спортсмени, які у подальшому проходять індивідуальну перевірку на рівень майстерності [12]. Найбільш талановиті складають екзамен з таких видів спорту – футболу, крикету, баскетболу і гімнастики або легкої атлетики – перед авторитетною суддівською колегією, до якої входять спортивні експерти та відомі спортсмени. Переможець конкурсу з кожного виду спорту в листопаді проходить курс тренувань під керівництвом особистого тренера, котрий дає остаточну оцінку його/її потенціалу як "майбутньої зірки" британського спорту. Імена "особистих тренерів" майбутніх "зірок" відомі усім переважно це світові зірки, такі як Девід Бекгем, Вейн Руні, Льюїс Хемілтон, брати Мюррей та ін..

Для покращення стану шкільного спорту в Англії з 1992 р. проводиться також чемпіонат з аеробіки серед школярів. Спонсор змагань – фірма з виробництва взуття "Інтер". У січні – лютому відбуваються регіональні змагання, а у березні – загальнонаціональний фінал. До кожної команди входять три учасники, що представляють три вікові групи. Обов'язковий компонент виступу – чотири вправи, рекомендовані федерацією аеробіки Великобританії. Другий компонент спонсорської програми "Інтера" – нагородження дітей, що особливо відзначилися. Таким чином, можливість випробувати свої сили в аеробіці надається всім школярам Великобританії. Бронзові нагороди ("Робікфіт") одержує хлопчик і дівчинка, що перемогли у змаганнях з аеробіки низької інтенсивності; срібні ("Робікпауер") – у змаганнях з високою інтенсивністю; і золоті ("Аеробікспорт") – переможці у змішаній програмі з аеробіки, що складаються із елементів низької і високої інтенсивності. Кожна нагорода присуджується за підсумками виконання шести строго регламентованих вправ [5].

Важливу роль у зростанні зацікавленості і досягнень учнів відіграють нагороди. 35 державних організацій, пов'язаних зі спортом, постійно проводять нагородження з метою визначення зростання спортивних досягнень (майстерності) учнів [6]. Департамент культури, засобів масової інформації і спорту, а також англійська рада зі спорту розробила систему, згідно з якою школи також можуть претендувати на отримання нагороди. Школи, які популяризують спорт отримують нагороди "sportsmark". Додаткова золота нагорода "sportsmark" присвоюється найбільш інноваційним школам за досягнення особливих результатів. Школи, що досягли успіху, зможуть помістити інформацію про свої нагороди у проспектах; вірогідно, ці школи будуть серед тих, які боротимуться за отримання допомоги від фонду спортивної ради за зв'язок між школами і місцевими клубами [6]. Спортивні ради Англії проводять різноманітну роботу з метою покращення умов для занять спортом молоді. Вони контролюють тренерські курси для вчителів, допомагають у спонсоруванні шкіл місцевим бізнесом, і надають гранти на проекти, що спрямовані на зміцнення зв'язку між школами і місцевими клубами.

З березня 1996 р. англійська спортивна рада розпочала роботу програми під назвою "Національний юніорський спорт". Ця програма отримала фінансову допомогу з фонду спортлотереї у розмірі 7.7 млн фунтів стерлінгів. Це дозволило створити систему, у якій школи, місцева влада, державні спортивні організації, спортивні клуби і молодіжні організації можуть співпрацювати разом "для координованого і спланованого забезпечення якісних спортивних можливостей 4-18-літніх дітей". На думку англійських урядовців, спонсорування шкільного спорту є ефективним, навіть якщо приватні спонсори виділяють відносно незначні суми грошей. Наприклад, у школах Лестера баскетбольні клуби організували баскетбольні клініки, на які отримали 8500 фунтів від місцевого філіалу компанії B and Q. У цьому ж місті у молодших школах введені спортивні програми, що фінансуються місцевими агентствами з туризму у розмірі 3000 фунтів щорічно. Спонсорів приватного сектору також стимулюють до участі у програмі "sportsmark". Ця ініціатива є дещо ширша, ніж шкільний спорт. У ній перевага надається місцевим проектам, спрямованим на роботу з молоддю. Таким чином було отримано близько 7,5 млн фунтів на розвиток спорту у школах, що дозволяє "sportsmark" підтримувати мережу проектів для молоді, кількість яких постійно зростає, і у майбутньому. В останні роки з метою посилення ігрової спрямованості дитячо-юнацького спорту за кордоном, у тому числі в Англії, пропонують використовувати не тільки традиційні рухові ігри, але також народні ігри, національні види спорту, сюжетні, пригодницькі, спортивно-динамічні та інтелектуальні ігри, ігри-естафети та ін. Також учнів стимулюють до вигадання нових рухливих ігор і змагань, що дозволяють розвивати творчі здібності дітей [9].

Часто проводяться змагання з відносно нових видів спорту, таких як сквош (гра з м'ячем та ракеткою) і схожий з цією грою ракетбол. Ці ігри не складні за правилами, захоплюючі, добре розвивають фізичні можливості учнів. Практично всі центри спорту та розваг в Англії, особливо для дітей та молоді, містять невеликі зали для гри у сквош (на площі одного тенісного корту можна помістити декілька сквош-кортів). Також великою популярністю користуються такі нові ігри, як крокет, спіральбол, стенбол, боча, ринг-теніс, шафлбод та ін. Ще одним прикладом активізації шкільного спорту була ініційована урядом Великобританії програма для шкіл "Підготовка чемпіонів" (Champion Coaching). Були задіяні всі адміністративні спорткомітети, включно з Британською Радою освіти з фізичного виховання і Національною Радою шкільного спорту. Працювало 20 проектів у кожному з 10 підпорядкованих Спортивній Раді регіонів Англії. Кожний проект передбачав 6 тижнів високісної підготовки з основних видів спорту. До проекту було залучено близько 3500 дітей. Результати були опубліковані у статті під назвою "Підготовка чемпіонів". Успіх проекту привів до вкладення більших коштів у другий етап, результати якого були опубліковані у статті "Більше рецептів для дії"[6].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, на підставі проведеного аналізу та з урахуванням думок фахівців можна стверджувати, що спорт відіграє важливу роль у навчально-виховному процесі школи; завданнями шкільного спорту в більшості європейських країн є: надання можливості займатися спортом усім дітям незалежно від ступеня талановитості; шкільний спорт сприяє єдності, зближуючи усіх членів шкільного колективу та сприяє зміцненню здоров'я школярів, що є найвагомим аргументом у сучасному світі. Характерними особливостями організації шкільного спортивного руху в Європі є: здійснення допомоги шкільному спорту Радою Європи, а також державними і громадськими організаціями; тісна співпраця між школою і спортивними клубами; досягнення повної самостійності учнів шляхом надання їм можливостей вибору форм спортивних занять; не лише організація спортивних

змагань спрямованих на досягнення певного спортивного результату, але і проведення різноманітних спортивних свят, фестивалів, конкурсів; врахування економічних факторів, що є необхідними для забезпечення участі у спортивних заходах всіх бажаючих, незалежно від рівня їх матеріального забезпечення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бюллетень спортивной информации Совета Европы «Клиринг Хаус» // Спорт для всех. – 1997. - №1
2. Дергунов В. Международная федерация школьного спорта (ИСФ) // Физическая культура в школе. -1995- №2- С. 68.
3. Зотов А.П. Актуальные проблемы детско-юношеского физкультурно-спортивного движения // Спорт, духовные ценности, культура. В.7. Детский спорт (концепции, программы, технологии). –М.: Гуманитарный Центр «СпАрт» РГАФК, 1997. – 317 с.
4. Поспех Е., Войнар Д., Костюченко В. Физическое воспитание учащейся молодежи в контексте формирования спортивного резерва // Теория и практика физической культуры. – 2002. - №4. – С. 59-63.
5. Детско-юношеский спорт – зона особого внимания // Спорт для всех. – 1997. - №1. – С. 21-26.
6. Турчик І. Шиян О., Роль спорту в навчально-виховному процесі шкіл Великобританії (Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень) // Фізичне виховання в школі. – 2005. - №1. – С. 51– 54
7. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1. - Т.: Навчальна книга. - Богдан, 2001. -272 с.
8. Шиян О., Турчик І., Зауляк І. Особливості структури організації діяльності у сфері фізичного виховання, спорту та рекреації у великій Британії // реалізація здорового способу життя – сучасні підходи: Зб. наук. статей II Міжнар. Конф. (22 -23 травня 2003). – Дрогобич 2003. – С.170
9. Kraft R. Learning through games discovery // The Physical Educator. – 1987. - №4. – P. 18-22.
10. Rose S. Star wars on the floor // Strategies. – 1992. - №7. – P.13-15 John G., Heart H. Handbook of sports and recreational building design. – London, 2000. - V.4. – P.160
11. Jones T., Duffy P., Murphy G. Dinneen J. Girls and boys come out to play. – Limerick: Thomson College of Education, 1997. – P. 76 – 79.

УДК 372.037:613

Фартушок Л. І.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВИХОВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті розкрито особливості виховання здорового способу життя дітей дошкільного віку під час перебування в дошкільному закладі та родині. Визначені завдання педагогічного колективу щодо виховання уявлень про здоровий спосіб життя в дошкільників. Доведено, що спрямованість і тематика зазначених напрямків складається і корегується спільними зусиллями дошкільного закладу і сім'ї. Показано важливість створення сприятливих умов з боку дошкільних закладів та сім'ї для оптимального фізичного розвитку дитини, отримання знань про людський організм, опанування санітарно гігієнічних навичок.

Ключові слова: здоровий спосіб життя, дошкільники, навчально-виховний процес, дошкільні заклади, сім'я.

Фартушок Л. И. Основные направления воспитания здорового образа жизни детей дошкольного возраста.

В статье раскрыты особенности воспитания здорового образа жизни детей дошкольного возраста во время пребывания в дошкольном учреждении и семье. Определены задачи педагогического коллектива по воспитанию представлений о здоровом образе жизни у дошкольников. Доказано, что направленность и тематика указанных направлений составляет и корректируется совместными усилиями дошкольного учреждения и семьи. Показана важность создания благоприятных условий со стороны дошкольных заведений и семьи для оптимального физического развития ребенка, получения знаний о человеческом организме, овладении санитарно гигиенических навыков.

Ключевые слова: здоровый образ жизни, дошкольники, учебно-воспитательный процесс, дошкольные заведения, семья.

Fartushok L. Basic directions of education of healthy way of life of children of preschool age. In the article the features of education of healthy way of life of children of preschool age are exposed during in preschool establishment and family. It is indicated on not plenitude of implementation of preschool educational establishments of primary objective of education - to bring up healthy personality, able to save the health, and value of bringing in of family to the decision of problem of education of healthy way of life of preschool children. Set tasks of pedagogical collective in relation to education of pictures of healthy way of life for under-fives. It is indicated that efficiency of education of healthy way of life of under-fives depends on purposeful activity of teachers and forming of the proper level valeo-pedagogical cultures in family, to unity of pedagogical influence of preschool establishment and family in education of healthy way of life of children of preschool age, update of valeological maintenance of work with parents and form of their pedagogical education. The efficiency of the system to promote healthy lifestyles for children of preschool age. Showing the importance of creating an enabling environment by preschools and family to optimal physical development of children, to acquire knowledge about the human body, mastering sanitary hygiene practices. It is proved that the direction and subject these areas consists joint efforts and adjusted pre-school and family. Indicated that healthy lifestyle education will be effective only when it is taken into account age and individual characteristics of each child. The main areas of healthy lifestyle education of preschool children.

Key words: healthy lifestyle, preschool, educational process, pre-school, family.